

Laagpathogene aviaire influenza van het type H3N1 in België

In België zijn in het eerste kwartaal ernstige ziekteproblemen vastgesteld bij kippen door een infectie met laagpathogene aviaire influenza (LPAI) van het type H3N1. Op het moment van schrijven spelen deze problemen nog steeds. Omdat de uitbraken ernstiger verlopen dan gewoonlijk gezien wordt bij LPAI-infecties, hield men aanvankelijk rekening met de mogelijkheid dat naast het LPAI-virus nog een extra ziekteverwekker aanwezig was. Zo wordt melding gemaakt van koppels met forse uitval en eiproduktiedaling oplopend tot 100 procent. De eerste resultaten van recent onderzoek bij GD, gefinancierd door AVINED, laten echter zien dat de H3N1 die nu in België rondgaat, geen hulp van andere ziekteverwekkers nodig heeft om hennen ernstig ziek te maken. Het ziektebeeld, het beeld bij sectie en de

productiedaling bij de leggende (SPF-) hennen (Specific Pathogen Free) uit dit onderzoek komen overeen met het beeld dat in het veld wordt gezien.

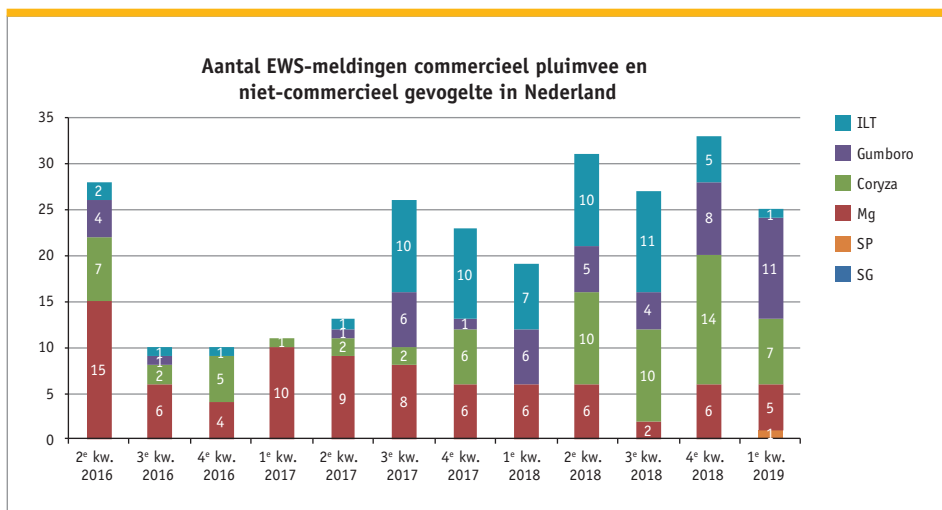
Gezien de intensieve contacten tussen de Belgische en de Nederlandse pluimveesector zijn er reële zorgen over de mogelijkheid dat we ook in Nederland geconfronteerd kunnen worden met dit virus. Pluimveehouders worden geadviseerd om contact op te nemen met hun dierenarts wanneer zij problemen bij hun pluimvee zien die kunnen wijzen op een H3N1-infectie, zoals legdaling en uitval. Ook wordt aangeraden extra alert te zijn op klinische verschijnselen als de pluimveehouder een link heeft met het besmette gebied, bijvoorbeeld wanneer recent dieren zijn geïmporteerd uit dit

gebied. Ook kunnen dieren voor sectieonderzoek worden opgestuurd naar GD. GD houdt bij pluimveesecties rekening met de mogelijkheid van influenza als de vermelde klachten op het inzendformulier of de bevindingen bij de sectie daar aanleiding toe geven. Indien nodig zet GD passend vervolgonderzoek in. Bij zeer ernstige ziekte met forse uitval geldt de plicht om dit te melden bij de overheid. Tot op heden is er geen H3N1 bij Nederlands pluimvee vastgesteld. Om de kans op besmetting ook in de komende tijd zo laag mogelijk te houden, is het raadzaam om extra, dan wel strengere, bioveiligheidsmaatregelen te treffen, zoals dat ook zou worden gedaan wanneer er hoog- of laagpathogene H5/H7-influenza-uitbraken (in Nederland) zouden zijn. Meer informatie is te vinden op: <https://www.gddiergezondheid.nl/diergezondheid/dierziekten/aviaire-influenza>.

Early Warning System

GD houdt pluimveepractici via een Early Warning-systeem (EWS) op de hoogte van uitbraken van *Salmonella Gallinarum* (SG) en *Salmonella Pullorum* (SP), *Mycoplasma gallisepticum* (Mg), *Coryza*, Gumboro en infectieuze laryngotracheïtis (ILT). Een melding kan komen van de practicus of

vanuit GD (positieve testuitslag). Op basis van klinische verschijnselen en aanvullende diagnostiek wordt in overleg met de dierenarts en/of de pluimveehouder besloten of de melding in het EWS wordt geplaatst. Het betreft vrijwillige meldingen bij GD. Het betreft dus geen overzicht van alle uitbraken.

Figuur 1. Aantal EWS-meldingen voor SG/SP, Mg, Coryza, Gumboro en ILT bij commercieel pluimvee en niet-commercieel gevogelte in Nederland. (Het betreft vrijwillige meldingen bij GD. Het betreft dus geen overzicht van alle uitbraken van de weergegeven aandoeningen.)

Aanmelden sectiemateriaal

Dieren voor pathologisch onderzoek kunt u 24 uur per dag, 7 dagen per week aanmelden voor onderzoek bij GD. Dit kan op www.gddiergezondheid.nl/ ophaaldienst of telefonisch via 0900-2020012. Als u dieren 's avonds voor 22.00 uur aanmeldt, halen wij de dieren gegarandeerd de eerstvolgende werkdag op. Als u 's ochtends belt bekijkt de planner of uw opdracht nog in de route past; houd er rekening mee dat dit niet altijd het geval is.

Monitoring van IB-stammen in Nederlands pluimvee

Onderstaande grafieken tonen de bij GD aangetoonde IB-virusstammen (getypeerd) bij vleeskuikens en leghennen van Nederlandse bedrijven. GD rapporteerde al eerder over een nieuwe IBV-stam die vanaf eind 2017 geregeld opduikt bij Nederlands pluimvee. Deze stam (D181) is genetisch het meest verwant aan de D1466-stam en lijkt zich in Nederland breed verspreid te hebben. Infecties zijn vooral geassocieerd met verhoogde uitval en eiproductiedaling.

Klinische verschijnselen D181

De D181-stam is sinds eind 2017 in swabmonsters en sectie-inzendingen van meerdere Nederlandse pluimveebedrijven aangetroffen. Dit waren vooral leg- en vermeerderingsbedrijven. Ook in monsters uit Duitsland en België is de nieuwe stam intussen aangetoond. De meest voorkomende klachten bij de leg- en vermeerderingsbedrijven waren productieproblemen, verhoogde uitval en een beeld van coli-

peritonitis. Uit een rondvraag bij getroffen bedrijven kwam naar voren dat de meeste bedrijven, naast verhoogde uitval, een legdaling hadden ten tijde van de besmetting, waarbij het legpercentage vaak niet helemaal meer op het oude niveau terugkeerde. Afwijkingen bij de eieren bestonden voornamelijk uit een blekere eischaal, maar dit werd niet bij alle koppels gezien. Luchtwegproblemen waren zeldzaam. Bij een besmetting van hennen in isolatoren bij GD werd een legdaling waargenomen.

Serologie en (kruis)bescherming tegen D181

Het is (nog) onbekend welk resultaat een D181-infectie heeft op de uitslag van serologische testen voor diverse andere IB-serotypes. Ook is het onduidelijk of vaccinatie met reeds bestaande vaccins leidt tot beschermende antistoffen tegenover D181. Verder onderzoek bij GD zal inzicht geven in het effect dat een D181-infectie

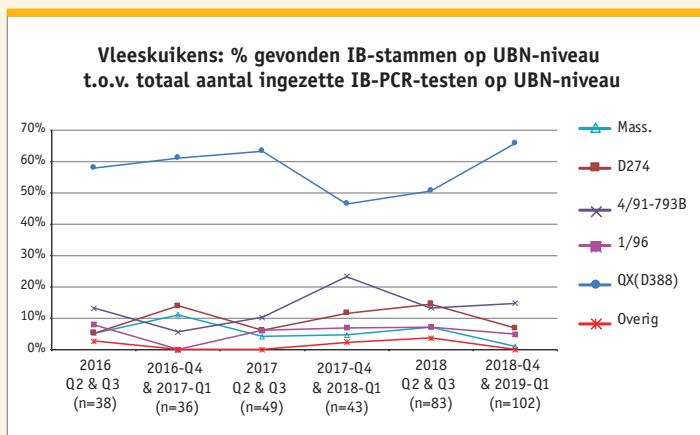
Bel de Veekijker

Op werkdagen kunt u rechtstreeks contact opnemen met de Veekijker **0900 - 710 00 00**. Via het keuzemenu kiest u de diersoort waar u informatie over wilt hebben. Het team Pluimvee is bereikbaar tussen 08.30 en 17.00 uur (spoedgevallen 24/7).

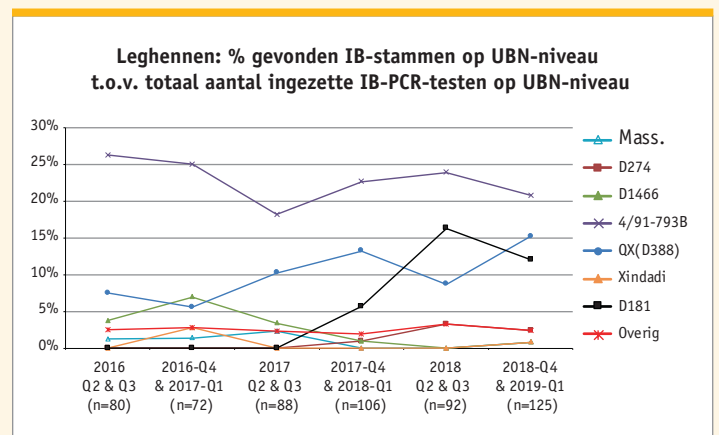
heeft op bestaande serologische diagnostiek. Het kan alvast een handvat geven om na te denken over te gebruiken vaccinaties in afwachting van eventuele meer specifieke onderzoeken. De volledige resultaten zijn nog niet bekend, maar een eerste indruk is wel dat D181 niet enkel genetisch, maar ook serologisch duidelijk afwijkt van D1466.

Robert Jan Molenaar
Pluimveedierenarts GD

Figuur 2. Overzicht van bij GD aangetoonde IB-virusstammen (getypeerd) bij vleeskuikens (op UBN-niveau) Tweede kwartaal 2016 tot en met eerste kwartaal 2019. In 2018 tweemaal IB-D181 vastgesteld bij vleeskuikens: categorie 'overig'.

Figuur 3. Overzicht van bij GD aangetoonde IB-virusstammen (getypeerd) bij leghennen (op UBN-niveau) Tweede kwartaal 2016 tot en met eerste kwartaal 2019

Diergezondheidsbarometer pluimvee 1^e kwartaal 2019

DIERZIEKTEN	SITUATIE IN NEDERLAND Resultaat monitoring eerste kwartaal 2019 (aantallen op bedrijfsniveau)
Artikel 15-ziekten pluimvee (aangifte- en/of bestrijdingsplichtig)	
Aviaire influenza in Nederland (Bron: GD, WBVR, Rijksoverheid)	HPAI: niet aangetoond LPAI: <u>Serologisch:</u> antistoffen tegen diverse H-types <u>PCR:</u> HxNx
Aviaire influenza in Europa (Bron: OIE)	HPAI: Bulgarije (H5), Denemarken (H5N6) en Rusland (H5) LPAI: Denemarken (H5 en H7)
NCD in Nederland (Bron: GD, OIE)	Niet aangetoond
NCD in Europa (Bron: OIE)	Bulgarije
<i>M. gallisepticum</i> ^A (Bron: GD)	Serologische monitoring GD: Reproductiesector: 0 Opfok-leghennen: 0 Leghennen: - niet gevaccineerd en besmet: 0 - gevaccineerd en besmet: 4 Kalkoenen: 0 Meldingen in EWS⁴ op basis van positieve serologie en/of vrijwillig PCR-onderzoek: Leghennen: 5
<i>M. synoviae</i> ^B (Bron: GD)	Serologische monitoring en/of dPCR GD: Reproductiesector: 27 Opfok-leghennen: 13 Leghennen: 150 Kalkoenen: 6
Salmonellose (niet-zoönotische salmonella): (Bron: GD)	
<i>Salmonella arizonae</i>	Niet aangetoond
<i>Salmonella Gallinarum</i> (SG)	Niet aangetoond
<i>Salmonella Pullorum</i> (SP)	1x aangetoond bij sierkippen
Artikel 100-ziekten pluimvee (aangifteplichtig)	
Campylobacteriose	Geen data beschikbaar
Salmonellose (zoönotische salmonella) (op koppelniveau) (Bron: NVWA)	
S. Enteritidis	Reproductie: 1 koppel Opfoklegghennen: 0 koppels Leghennen: 9 koppels
S. Typhimurium	Reproductie: 0 koppels Opfoklegghennen: 0 koppels Leghennen: 0 koppels
Overige salmonella's (S. Hadar, S. Infantis, S. Java, S. Virchow)	Reproductie: bij 1 koppel S. Infantis aangetoond

Vervolg tabel

DIERZIEKTEN	SITUATIE IN NEDERLAND
Overige OIE-lijst-aangifteplichtige pluimveeziekten in Nederland	
Aviaire chlamydia (Bron: GD)	Niet aangetoond bij GD
Gumboro (IBD) (Bron: GD; EWS)	Meldingen in EWS^c: Vleeskuikens: 11
Infectieuze bronchitis (IB) (Bron: GD)	Meest aangetoonde types bij GD: IB-D388 bij vleeskuikens IB-4/91 bij leghennen
Infectieuze laryngotracheïtis (ILT) (Bron: GD;EWS)	Meldingen in EWS^c: Vleeskuikens: 1
Turkey Rhinotracheïtis (TRT) (Bron: GD)	Vastgesteld bij GD: Legvermeerdering: 1 Vleeskuikens: 2
Overige pluimveeziekten	
Coryza (<i>Avibacterium paragallinarum</i>) (Bron: GD;EWS)	Meldingen in EWS^c: Leghennen: 5 Niet-commercieel gevogelte: 2
Vlekziekte (<i>Erysipelothrix rhusiopathiae</i>) (Bron: GD)	Vastgesteld bij GD: Leghennen: 2
<i>Pasteurella multocida</i> (Bron: GD)	Aangetoond bij sectie: - Geen meldingen aan de NVWA
Histomonosis (Bron: GD)	Vastgesteld bij GD: Reproductie (vleessector): 5 Leghennen: 1 Kalkoenen: 1

A Gebaseerd op serologische monitoring

B Gebaseerd op serologische monitoring en/of de differentierende M.s.-PCR

C Early Warning Systeem

Monitoring Diergezondheid

Sinds 2002 voert GD de diergezondheidsmonitoring in Nederland uit in nauwe samenwerking met onder andere de diersectoren, het bedrijfsleven, het ministerie van LNV, dierenartsen en veehouders. De informatie die in de monitoring wordt gebruikt, wordt op verschillende manieren verzameld waarbij het initiatief gedeeltelijk bij dierenartsen en veehouders en gedeeltelijk bij GD ligt. De informatie wordt integraal geïnterpreteerd om de doelstellingen van de monitoring, het snel signaleren van diergezondheidsproblemen enerzijds en het volgen van trends en ontwikkelingen anderzijds, te bereiken. Samen werken we aan diergezondheid in belang van dier, dierhouder en samenleving.